

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 64/2023-21

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miroslava Duriša a sudcov Ladislava Dudítša a Libora Duľu (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpenej URBAN GAŠPEREC BOŠANSKÝ, s. r. o., advokátskou kanceláriou, Havlíčkova 16, Bratislava, IČO 47 244 895, v mene ktorej koná advokát a konateľ Mgr. Ivan Gašperec, LL.M., proti postupu Okresného súdu Bratislava V v konaní vedenom pod sp. zn. 6 Csp 47/2017 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 3. januára 2023 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), práva na pojednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a podľa čl. 47 Charty základných práv Európskej únie (ďalej len „charta“) postupom Okresného súdu Bratislava V (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 6 Csp 47/2017 (ďalej len „napadnuté konanie“). Navrhuje tiež prikázať okresnému súdu konať bez zbytočných prietáhov, priznať jej primerané finančné zadosťučinenie a náhradu trov konania.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľka v právnom postavení žalobkyne podala 16. februára 2017 na okresnom súde žalobu, v ktorej sa domáhala určenia, že (i) zmluva o hotovostnom úvere je bezúročná a bez poplatkov; že (ii) zmluva o revolvingovom úvere je bezúročná a bez poplatkov; že (iii) je povinná zaplatiť žalovanému z mesačnej anuitnej splátky č. 36 iba sumu 23,50 eur; (iv) z mesačnej anuitnej splátky č. 36 sumu 4,40 eur; a (v) žiadala určiť, že nie je povinná zaplatiť žalovanému mesačné splátky č. 37 až 60 (vrátane) a že (vi) je povinná zaplatiť žalovanému zo zmluvy o revolvingovom úvere iba sumu 500 eur.

3. Sťažovateľka zobrala svoju žalobu v časti petitov III, IV, V, VI späť a v tejto časti žiadala súdne konanie zastaviť, čomu okresný súd vyhovel.
4. Okresný súd žalobe vo zvyšnej časti vyhovel rozsudkom č. k. 6 Csp 47/2017-179 zo 4. júla 2018 (ďalej len „rozsudok okresného súdu“), proti ktorému podal žalovaný odvolanie.
5. Krajský súd v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) vo veci rozhodol rozsudkom č. k. 5 Co 249/2018-226 z 29. októbra 2019 (právoplatným 9. januára 2020) tak, že zmenil rozsudok okresného súdu, žalobu zamietol a priznal žalovanému nárok na náhradu trov prvoinštančného konania v rozsahu 100 %. Opravným uznesením č. k. 5 Co 249/2018-242 z 15. februára 2022 krajský súd opravil výrok II rozsudku tak, že žalovanému priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %. Opravné uznesenie nadobudlo právoplatnosť 24. marca 2022.
6. Spis bol vrátený okresnému súdu 22. februára 2022. Žalovaný doručil okresnému súdu vyčíslenie trov konania 26. mája 2022.
7. Okresný súd uznesením č. k. 6 Csp 47/2017-258 z 2. decembra 2022 neprávoplatne rozhodol, že sťažovateľka je povinná nahradiť žalovanému trovy konania vo výške 487,22 eur, proti ktorému podala sťažovateľka 23. decembra 2022 sťažnosť, o ktorej ku dňu podania ústavnej sťažnosti nebolo rozhodnuté.

II.

Argumentácia sťažovateľky

8. Sťažovateľka uviedla, že napadnuté konanie nie je ani po 2 rokoch, 11 mesiacoch, 3 týždňoch a 4 dňoch (odo dňa právoplatnosti meritórneho rozhodnutia) skončené ako celok, pretože nie je právoplatne rozhodnuté o výške náhrady trov konania.
9. Sťažovateľka zastáva názor, že napadnuté konanie má pre ňu osobitný význam nielen z pohľadu merita veci, o ktorom je právoplatne rozhodnuté, ale aj z pohľadu rozhodnutia o výške náhrady trov konania, pretože ide o spor spotrebiteľa proti finančnej inštitúcii.
10. Pokiaľ ide o kritérium právnej a faktickej zložitosti veci, sťažovateľka uviedla, že obdobné konania nemôžu byť vo všeobecnosti považované za náročné, tvoria štandardnú súčasť rozhodovacej činnosti všeobecných súdov o to viac, že v konkrétnom konaní ide už len o podružnú agendu.
11. V danej veci podľa názoru sťažovateľky nejde o takú mieru skutkovej zložitosti, ktorou by bolo možné ospravedlniť skutočnosť, že namietané konanie nie je ako celok právoplatne ukončené ani po 5 rokoch, 10 mesiacoch, 2 týždňoch a 4 dňoch.
12. Pri hodnotení podľa ďalšieho kritéria, teda správania sťažovateľky, neexistujú podľa sťažovateľky žiadne okolnosti, ktoré by mali byť osobitne zohľadnené na jej ťarchu. Neprimeraná dĺžka napadnutého konania nepochybne nebola vyvolaná správaním sťažovateľky (a ani protistrany).
13. Pokiaľ ide o hodnotenie samotného postupu okresného súdu, v danom prípade je nesporné, že namietané konanie nie je ako celok právoplatne ukončené, pretože nedošlo k právoplatnému

rozhodnutiu o výške náhrady trov konania napriek tomu, že okresný súd po odvolacom konaní disponoval spisovým materiálom od 22. februára 2022.

14. Bez potreby podrobnejších analýz vzhľadom na už uvedené skutočnosti možno podľa názoru sťažovateľky konštatovať, že postupom okresného súdu v napadnutom konaní nepochybne došlo a stále dochádza k porušeniu základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov.

15. Neúmerná dĺžka napadnutého konania s dôrazom na rozhodovanie o výške náhrady trov konania má okrem iného aj negatívny dopad na sťažovateľku, ktorej stav právnej neistoty stále trvá až do právoplatného rozhodnutia o výške trov konania.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

16. Podstatou ústavnej sťažnosti je tvrdenie sťažovateľky o porušení jej práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov (čl. 48 ods. 2 ústavy, čl. 38 ods. 2 listiny, čl. 6 ods. 1 dohovoru a čl. 47 charty) postupom okresného súdu v napadnutom konaní (spotrebiteľský spor), v ktorom vystupuje v postavení žalobkyne. Vo veci bolo meritórne rozhodnuté rozsudkom okresného súdu zo 4. júla 2018 v spojení s rozsudkom krajského súdu z 29. októbra 2019 (právoplatným 9. januára 2020) a opravným uznesením krajského súdu z 15. februára 2022. Ku dňu podania ústavnej sťažnosti okresný súd neprávoplatne rozhodol o výške náhrady trov konania, keďže proti uzneseniu okresného súdu vydanému vyšším súdnym úradníkom 2. decembra 2022 o uložení povinnosti sťažovateľke zaplatiť žalovanému trovy konania vo výške 487,22 eur podala sťažovateľka 23. decembra 2022 sťažnosť. Sťažnostná argumentácia sťažovateľky je zameraná predovšetkým na nečinnosť okresného súdu v súvislosti s rozhodovaním o výške náhrady trov konania.

17. Ústavný súd uvádza, že pri rozhodovaní o ústavných sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy ústavný súd vychádza zo svojej ustálenej rozhodovacej činnosti, podľa ktorej účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstráni. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (m. m. I. ÚS 41/02).

18. Ústavný súd taktiež považuje za potrebné dodať, že pri hodnotení možných prietahov v postupe všeobecného súdu pri rozhodovaní o trovách konania opakovane konštatuje, že rozhodovanie o trovách konania z hľadiska jeho povahy nemožno považovať za vec, resp. záležitosť podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru v pravom slova zmysle, hoci tvorí integrálnu súčasť civilného súdneho konania. Z uvedeného podľa názoru ústavného súdu tiež vyplýva, že nemožno pripisovať rovnakú dôležitosť z hľadiska poskytovania ochrany pred zbytočnými prietahmi pri rozhodovaní o merite veci ako v súvislosti s rozhodovaním o trovách konania (m. m. IV. ÚS 2/2019, I. ÚS 140/2021). Je všeobecne známou skutočnosťou, ktorú napokon sama sťažovateľka v sťažnosti konštatuje, že rozhodovanie o výške trov konania je podružnou agendou okresného súdu.

19. Pri sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva zdĺhavým konaním súdov zjavná neopodstatnenosť sťažnosti môže vyplývať aj z toho, že porušenie tohto základného práva sa namieta v takom konaní pred všeobecným súdom, ktoré z hľadiska jeho druhu a povahy netrvá tak dlho, aby sa dalo vôbec uvažovať o zbytočných priet'ahoch (napr. II. ÚS 93/03, III. ÚS 59/05, IV. ÚS 434/08, I. ÚS 210/2018), prípadne ak argumenty v sťažnosti sťažovateľa nepreukázali v čase podania sťažnosti takú intenzitu porušenia označeného základného práva, aby bola sťažnosť prijatá na ďalšie konanie (II. ÚS 93/03, II. ÚS 177/04, I. ÚS 192/2015).

20. Pokiaľ ide o zásadnú námietku sťažovateľky, že rozhodovanie o výške trov konania trvá takmer tri roky, ústavný súd konštatuje, že podstatným spôsobom k predĺženiu konania v tejto časti prispel krajský súd (neoznačený sťažovateľkou v ústavnej sťažnosti za porušovateľa jej práv), ktorý o celom nároku na náhradu trov konania vrátane trov odvolacieho konania rozhodol až po dvoch rokoch od nadobudnutia právoplatnosti meritórneho rozhodnutia opravným uznesením z 15. februára 2022 a následne 22. februára 2022 vrátil spis okresnému súdu. V čase podania ústavnej sťažnosti okresný súd neprávoplatne rozhodol o výške náhrady trov konania uznesením z 2. decembra 2022. Ústavný súd dodáva, že okresný súd tak mohol urobiť až po nadobudnutí právoplatnosti meritórneho rozhodnutia v spojení s opravným uznesením krajského súdu, ktoré nadobudlo právoplatnosť 23. marca 2022, pričom žalovaný predložil vyčíslenie trov konania až 26. mája 2022. Ku dňu podania ústavnej sťažnosti tak okresný súd, pokiaľ ide o rozhodovanie o výške trov konania, koná 9 mesiacov.

21. Ústavný súd vlastným šetrením zistil, že okresný súd uznesením č. k. 6 Csp 47/2017-277 z 24. januára 2023 rozhodol o sťažnosti sťažovateľky proti uzneseniu okresného súdu č. k. 6 Csp 47/2017-258 z 2. decembra 2022 vydanému vyšším súdnym úradníkom tak, že jej sťažnosť z 23. decembra 2022 zamietol ako nedôvodnú, čím bolo konanie skončené ako celok a právna istota sťažovateľky v celom rozsahu nastolená. Ústavný súd podotýka, že sťažovateľka neposkytla okresnému súdu v podstate žiadny reálny časový priestor konečným spôsobom rozhodnúť o trovách konania, keď ústavnú sťažnosť podala už 3. januára 2023, teda jeden týždeň po podaní sťažnosti proti uzneseniu vydanému vyšším súdnym úradníkom o výške trov konania, čo nadobúda charakter jej účelového postupu.

22. Vo vzťahu k rozhodovaniu o výške trov konania, ktorú ústavný súd môže posudzovať v súvislosti so sťažovateľkou označenými základnými právami a ktorá v okolnostiach tohto prípadu predstavovala (ku dňu rozhodovania ústavného súdu) približne desať mesiacov, ústavný súd podotýka, že z jeho judikatúry vyplýva, že nie každý zistený priet'ah v súdnom konaní má nevyhnutne za následok porušenie uvedených práv sťažovateľa (III. ÚS 199/02, I. ÚS 38/04, IV. ÚS 221/05, I. ÚS 375/08). V prípade, keď ústavný súd zistil, že charakter postupu všeobecného súdu sa nevyznačoval takými významnými priet'ahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako „zbytočné priet'ahy“, nevyslovil porušenie uvedených práv sťažovateľa (napr. II. ÚS 57/01), prípadne návrhu buď nevyhovet (napr. I. ÚS 11/00), alebo ho odmietol ako zjavne neopodstatnený (napr. I. ÚS 41/01, I. ÚS 57/01, III. ÚS 59/05).

23. Ústavný súd, berúc do úvahy povahu a celkovú dĺžku napadnutého konania, tiež postup okresného súdu a zásadný negatívny vplyv odvolacieho súdu (ktorý sťažovateľka ako porušovateľa neoznačila) na dotknuté konanie a odkazujúc na judikatúru prezentovanú v predchádzajúcich bodoch odôvodnenia, hodnotí postup okresného súdu ako taký, ktorý nesignalizuje nečinnosť

v ústavne relevantnej intenzite, na základe ktorej by bolo dôvodné deklarovať porušenie sťažovateľkou uplatnených práv, teda dospieť k záveru o zbytočných priet'ahoch v postupe okresného súdu.

24. Táto skutočnosť zakladá dôvod na odmietnutie ústavnej sťažnosti pre jej zjavnú neopodstatnenosť podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 7. februára 2023

Miroslav Duriš
predseda senátu